

2021 YKS Felsefe Soruları

TYT

11. Kimileri felsefenin geçmişe takılıp kaldığını ve binlerce yıldır aynı soruları sorduğunu, buna karşın bilimin, durmaksızın ilerlediğini ve insanların hayatında köklü değişikliklere neden olduğunu, teknolojik gelişmeler bir yana yeme içme alışkanlıklarını bile farklılaştırdığını düşünmekte. Oysa felsefe, bilimler gibi dinamik bir şekilde ilerlemez belki ama güncel olandan da bağıni hiçbir zaman koparmaz. Çağdaş düşünürlerin "İyi nedir?" gibi geleneksel sorunlar üzerine düşünmeyi sürdürürken aynı zamanda bilimin uğraştığı yapay zekâ, insan klonlama, paralel evrenler gibi konuları da felsefi olarak ele almaları bunun en önemli kanıtıdır.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

- A) Felsefe bilimle karşılaştırıldığında tümüyle durağan bir yapıya sahiptir.
- B) Felsefe insana ve doğaya dair her konu ile ilgilenmektedir.
- C) Günümüzde felsefe de bilim kadar teknolojik gelişime katkı sağlamaktadır.
- D) Bilimsel bilgi tekrarlanabilen, sistemli ve düzenli bir bilgidir.
- E) Bilim daha çok cevaplarla uğraşırken felsefe sorulara odaklanır.

12. Da Vinci'nin Mona Lisa adlı tablosunun ne ifade ettiğini anlayabilir veya anlayamayabiliriz. Oysa Ağrı Dağı'nı veya Abant Gölü'nü anlamak ya da anlamamak gibi bir durum söz konusu olamaz. Bu ve benzeri doğa varlıkları çirkin veya güzel bulunabilir ama bir sanat yapıtı gibi anlaşılıp yorumlanmaları düşünülemez. Bir dağ görüntüsünden farklı olarak bir dağ resmi için her zaman "Bu resim şunu ifade ediyor." denilebilir. Çünkü sanat eserinin bir konusu vardır ve bir anlam içerir.

Bu parçaya göre bir nesneyi sanat eseri yapan özellik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bir şeyin temsili olması
- B) Bir duygunun dışavurumu olması
- C) Sanat otoriteleri tarafından onaylanması
- D) İç dünya deneyimi yaşatması
- E) Belli bir biçime sahip olması

13. Platon, Menon diyalogunda Sokrates'in okuma yazma bilmeyen bir köleye bir geometri problemini nasıl çözdürdüğünü anlatır. Sokrates bilerek geometri sorusunu seçmiştir çünkü bu tür bir problem duyu bilgisi ile çözülemez. Sokrates için bu durumun açıklaması şöyledir: Köle daha önce bilmediği veya bilmediğini sandığı bir şeyi bilmektedir. Buna göre ruh bedene hapsolmeden önce idealar evrenindeyken idealarla tanışıklık içindedir ancak bedene hapsoldüğünde ideaların bilgisini unutmuştur. Köle çevresindeki şeyleri görerek bir zamanlar sahip olduğu şimdi ise gizil olarak bulunan yetkin bilgiyi yeniden kazanmış ve problemi çözmüştür.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

- A) Bilmek, sadece bir anımsama sürecidir.
- B) Önce duyulardan geçmemiş hiçbir şey zihinde bulunmaz.
- C) Bilgi hem aklın hem de deneyimin ürünüdür.
- D) Zihin, üzerine hiçbir şey yazılmamış boş bir levhadır.
- E) Bilgi, duyu deneyiminden elde edildiği için aposterioridir.

14. Siyaset felsefesinde Platon ve Aristoteles'ten itibaren devlet doğal bir kurum olarak kabul edildiğinden Antik Çağ ve Orta Çağ felsefelerinde "Devlet nasıl ve ne şekilde var olmuştur?" sorusu filozofları birinci dereceden ilgilendirmemiştir. Modern felsefenin şekillendiği 17. yüzyılda görülen dinî ve siyasî otoriteler arasındaki rekabetin ilerlemesi, Coğrafi Keşifler ve nüfus artışı, yeni toplumsal sınıfların ortaya çıkışı gibi etmenler neticesinde devletin kuruluşu ve mahiyeti problemi ortaya çıkmıştır. Bu yüzyılda özellikle T. Hobbes, J. Locke ve J. J. Rousseau gibi filozoflar devletin nasıl var olduğu problemi ile ilgili merkezî bir kavram üzerinde durmuşlardır.

Bu parçada sözü edilen kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Egemenlik
- B) Doğa Durumu
- C) Toplum Sözleşmesi
- D) İktidar
- E) Hak

15. Herhangi bir şeyi üretirken önce onu zihnimizde tasarlar, sonra da bu tasarımı hayata geçiririz. Mesela bir masa yapacaksak yapacağımız masanın biçimini kafamızda önceden oluştururuz. Nihayetinde o şey bir "masa" olacaktır, "sandalye" değil. Ama insanın varlığı söz konusu olduğunda durum değişir. O önceden belirlenmemiştir. Korkak bir insan, doğuştan korkak değildir; kendi yaşamındaki yapıp ettikleri ile korkak bir insan hâline gelmiştir.

Bu parça Sartre'in varoluşçu düşüncesindeki hangi noktayı vurgulamaktadır?

- A) Kişi yaptığı şeyleri sorumluluk duygusuyla yapmalıdır.
- B) Seçimlerimiz ile özgürlüğümüz arasında bir bağlantı vardır.
- C) Varoluş bir iç sıkıntısı duygusunu beraberinde getirir.
- D) İnsan şöyle veya böyle var olur, sonra özünü kurar.
- E) Var olabilen tek varlık insandır.

21. Copernicus, modern bilimsel devrimin sembolü hâline gelmiş olan eserinin ön sözünde şu ifadeler yer verir: "İtinâlı ve hünerli bir gözlemlerle göksel hareketlerin kaydını tutmak bir astronomun görevidir. Yine astronom, geometrinin prensiplerinden yararlanarak sadece geçmiştekiler için değil gelecekteki benzer hareketler için de doğru hesaplar yapar. Bu kitaptaki tezlerin imkân dâhilinde olması bile gerekmiyor, gözlemlere uyan bir hesap sunmaları ve bu hesapların isabetli çıkması kâfidir." Bu ifadeler, modern bilimsel devrimin temelinde çok daha eski bir felsefi problemin bulunduğu göstermektedir.

Bu parçada sözü edilen felsefi problem aşağıdakilerden hangisiyle ilgilidir?

- A) Bilen - bilinen ayrımı
- B) Doğruluk - gerçeklik ayrımı
- C) Varlık - varoluş ayrımı
- D) Gerçek varlık - ideal varlık ayrımı
- E) Madde - biçim ayrımı

22. Bir şey iki yolla kavranabilir: İlki mahiyetin akılla kavranması, ikincisi ise ona uyan örneklerle hayal edilmesidir. İkna da iki şekilde olur: İspatlarla veya inandırma yoluyla. Felsefe, varlıkların anlamlarının akılla kavranıp ispatlarla doğrulanmasından

edinilen bilgileri içerir. Din ise bu anlamların uygun örneklerle hayal edilmesinden ve hayal edilenlere dair doğrulamanın inandırma yoluyla yapılmasından edinilen bilgileri içerir. Yani her ikisinin ele aldığı konular birdir. Ancak felsefenin ispat sunduğu yerde din ikna edici şeyler ortaya koyar.

Farabi'nin bu görüşlerinden aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

- A) Her iki alan, kendine özgü araştırma konusuna sahiptir.
- B) Din, inancı temellendirme; felsefe, varlığın bilgisine ulaşma amacındadır.
- C) Felsefe ve din, aynı hakikate farklı şekillerde ulaşan alanlardır.
- D) Felsefenin doğrularıyla dinin doğruları birbirinden bağımsızdır.
- E) Felsefenin akılla ulaşamadığı hakikate din inançla erişir.

23. Aristoteles'e göre, kişinin erdemli bir yaşam sürebilmesi iki aşırı uçtan kaçınmasıyla mümkündür. Örneğin bir erdeme gönderme yapan "cesur" sıfatını her şeye düşüncesizce atılan bir kişiye yükleyebilir miyiz? Peki tam da yapılması gereken şeyi, yapılması gereken anda yapmaktan korkan bir kişiye cesur diyebilir miyiz? Aynı durum cömertlik için de söz konusudur: Cimri bir kişi kadar, savurgan bir kişi de cömert değildir.

Bu parçada Aristoteles'in erdem anlayışındaki hangi kavram üzerinde durulmaktadır?

- A) Vicdan
- B) Ahlaki sorumluluk
- C) Eylem özgürlüğü
- D) Altın orta
- E) Adaletli olma

24. Tümeller problemi, Orta Çağ felsefesinin merkezî problemlerinden biri olmuştur. Augustinus, tümellerin ayrı birer varlık olarak Tanrı'nın zihninde olduğunu savunurken; Aquinalı Thomas, onların tek tek varlıkların içinde, varlıklarla beraber mevcut olduklarını öne sürmüştür. Ockhamlı William ise tümellerin kendi başlarına var olmadıklarını, soyutlama ve genellemelerden ibaret olduklarını iddia etmiştir.

Buna göre Ockhamlı William'ın düşüncelerine aşağıdakilerden hangisi uygundur?

- A) Herhangi bir davranışın adil olup olmadığı "adalet" kavramına göre belirlenir.
- B) Adil bir davranış kendi içinde "adalet" kavramını içerir.
- C) "Adalet", adil bulunan davranışlar arasındaki benzerliklere göre dilde tanımlanır.
- D) Hiç kimse adil davranmasa bile "adalet" diye bir şey vardır.
- E) "Adalet" kavramı, tek tek adil davranışlar hiç var olmasa da bilinebilir.

25. Felsefe hep "hakikat"ın peşinde olmuştur. Hakikat, kimi zaman dünyanın görünüşlerinin altında yatan düzen kimi zaman da bu görünüşlerin ötesinde, sadece rasyonel düşünce ile ulaşılacak olan ideal bir yapı olarak düşünülmüştür. Her iki durumda da hakikat orada durmakta ve özne tarafından keşfedilmeyi beklemektedir. Özne; gözlem veya uslamlama yoluyla hakikate ulaşabilir. Oysa Nietzsche'ye göre hakikat özne tarafından keşfedilen değil, icat edilen bir şeydir. Dolayısıyla öznenin konumuna göre farklı şekillerde ortaya çıkabilir. Özne, hakikate ulaşma çabası içinde fenomenleri yorumlar ve yorum tanımı gereği öznenin bulunduğu konumdan bağımsız değildir.

Buna göre Nietzsche'nin "hakikat" anlayışıyla ilgili aşağıdaki yargılardan

hangisine ulaşılabilir?

- A) Hakikate ancak rasyonel düşünceyle ulaşılabilir.
- B) Özneden bağımsız, mutlak bir hakikatin varlığından bahsedilemez.
- C) Hakikat görünüşlerin arkasındaki değişmez ilkedir.
- D) Mutlak hakikate ancak büyük çabalarla ulaşılabilir.
- E) Hakikat, gözlem ve uslamlama yapılmadan keşfedilemez.

11.B 12.A 13.A 14.C 15.D 21.B 22.C 23.D 24.C 25.B

AYT

23. Determinist evren modelinde gerçeklik, nedenin sonuç üzerindeki istisnasız etkisiyle ifade edilir. Yani eğer başlangıç koşulları ve fizik yasaları hakkında yeterli bilgiye sahipseniz bilardo masasında, topa vurmadan önce, topların birbirlerine hangi kuvvetle çarpacağını, topların hareket yönlerini ve masanın neresinde duracağını öngörebilirsiniz. Bilginiz yeterli ise sizin için masada hiçbir belirsizlik yoktur. Burada belirsizlik, sizin gerçekliği kuşatan ve belirleyen tüm koşulları bilmeniz veya bilmemeniz arasındaki farktan doğmaktadır.

Bu parçada söz edilen belirsizliğin nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ön kabullerin ispatlanamazlığı
- B) Epistemik eksiklik
- C) Neden - sonuç ilişkisindeki kırılmalar
- D) Gerçekliğin ontolojik yapısı
- E) Kuramsal hatalar

24. Nasıl ki duyuşsal algı konusunda insanın bireysel algısı doğrunun tek ölçüsü ise aynı şekilde insan; hakikatin, ahlaki iyinin ve adaletin de ölçüsüdür. Güzel veya çirkin, iyi veya kötü, adil veya adaletsiz olan bir şey, onu bu şekilde gören insan için öyledir. Bu konularda bireyden bireye olduğu gibi toplumdan topluma da bir bilgelik farkı yoktur. Bu yüzden ahlaki ilkeler de ne ilahi bir otoritenin değişmez buyruğudur ne de herkes için geçerlidir. Onlar sadece ve sadece toplumsal uzlaşının ürünüdür ve bu iradenin değişmesine paralel olarak da değişirler.

Bu parçadaki görüşleriyle Protagoras'ın aşağıdaki sorulardan hangisini tartıştığı söylenebilir?

- A) Evrensel bir ahlak yasasından bahsedilebilir mi?
- B) Ahlaki eylemlerin bir amacı var mıdır?
- C) Neden ahlaklı olmak gerekir?
- D) Eylemleri ahlaki kılan özellikler nelerdir?
- E) Ahlaki yargıları diğer yargılardan ayıran nedir?

25. H. G. Gadamer'e göre hermeneutik, tarihin ve kültürün bütünü hakkında konuşmanın olanağı olarak "anlamın anlamı" üzerine düşünmeyi ifade etmektedir. Bu düşünmeyi gerçekleştiren özne; düşünmesini belirleyen koşullardan bağımsız değildir, öznenin tarihi ve kültürü anlamasını sağlayacak araçlar olan dilsel eserler ve metinler de aynı koşullar içinde şekillenmektedir. Dolayısıyla hermeneutik, öznenin sahip olduğu anlam oluşturma araçlarının ve kendisine nüfuz edilecek kültürle tarihin bir arada ele alınmasını gerektirmektedir.

Bu parçadan hermeneutikle ilgili aşağıdaki yargıların hangisine

ulaşılmaz?

- A) Öznenin düşünsel süreçlerini dikkate alır.
- B) Yazılı kültür ürünlerini anlamın kaynağı olarak görür.
- C) Geçmiş ve günümüz arasında köprü kurulmasını sağlar.
- D) Özneyi bağımsız ve kendi içinde anlamlandırmayı hedefler.
- E) Tarih üzerine refleksiyonda bulunma olanağı sağlar.

26. Psikolojide tanımlanan "güdü" ve "dürtü" kavramlarıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Açlık, susuzluk gibi fizyolojik kökenli güdülere dürtü denir.
- B) Sosyal güdüler, yaşantılar sonucunda öğrenilir.
- C) Dürtüler, organizmanın yapısında doğuştan bulunur.
- D) Sevgi görme ve başarılı olma birer sosyal güdüdür.
- E) Her güdü aynı zamanda bir dürtüdür.

27. Şiddetli bir baş ağrısı yaşayan Yonca, ağrı kesici alır ve baş ağrısı kısa sürede hafifler. Yonca, o günden sonra şiddetli baş ağrısı çektiği her zaman ağrı kesici alarak baş ağrısından kurtulmaya çalışır.

Yonca'nın ağrı kesici alarak baş ağrısından kurtulması, aşağıdaki öğrenme kavramlarından hangisine örnektir?

- A) Sönme
- B) Genelleme
- C) Ayırt etme
- D) Olumsuz pekiştirme
- E) Kendiliğinden geri gelme

28. Kişiler bazen rahatsız edici buldukları, hoş gitmeyen veya tehdit edici içerikli duygu ve düşüncelerini başkalarına yöneltirler. Bu durum, kişinin benliğini kaygıdan koruyan savunma mekanizmaları içinde yer alır ve yansıtma olarak adlandırılır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi "yansıtma"ya örnektir?

- A) Bir kişinin eşine yalan söylediği için yoğun suçluluk ve utanç duygusu yaşaması
- B) Arkadaşına karşı sevgi dolu hisler besleyen birinin arkadaşının kendisinden hoşlanmadığını düşünmesi
- C) İş yerinde çalışma arkadaşıyla tartışma yaşayan bir kişinin evde çocuğunu nedensiz yere azarlaması
- D) Komşusunun yeni aldığı arabayı çekemeyen bir kişinin komşusunun sürekli onu kiskandığını söylemesi
- E) Hangi işi seçeceğine bir türlü karar veremeyen birinin psikolojik destek almaya karar vermesi

29. Sosyal davranış belirli bir yer ve zamandaki bireyler arasında gerçekleşir ve somut olarak gözlemlenebilir. Ancak sosyologlar bu davranışı analiz edebilmek için nerede gerçekleşmiş olursa olsun davranış biçimlerindeki benzerliği belirginleştiren kavramları formlaştırmak zorundadır. Örneğin Kanada'da veya Çin'de eğitime dair pratikler farklılaşsa da eğitim sistemi kavramıyla ne demek istendiği bilinir. Fransız köylülerinin aile içi davranışları, Amerikan gettolarında oturan ailelerin davranışlarından farklı olsa da ailenin ne olduğu ana hatlarıyla bellidir.

Bu parçadan sosyologlarla ilgili aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

- A) Kişisel düzeydeki davranışları geleneksel farklılıklara göre yorumlar.
- B) Sosyal davranışları çözümlyerek toplumsal ilişkilerin oluşumunu inceler.
- C) İnsanların özel ve farklı etkinlikleri üzerinden soyutlama ve genellemeler yapar.
- D) Sosyal davranışı oluşturan bireysel unsurların toplumsal yapıya etkilerini araştırır.
- E) Farklı kültürel verilerin yardımıyla ideal toplumsal davranışları tanımlar.

30. Sanayi öncesi toplumlarda ev ve çalışma hayatı iç içeydi. Üretim, zaten içinde yaşanan çiftlik veya atölyelerde yapılıyordu. Ancak sanayileşmeyle birlikte büyük çaplı üretim alanları, fabrikalar ve ofisler yaygınlaştı; evde iş yapanların sayısı hızlı bir biçimde azaldı. Son dönemdeki teknolojik gelişmeler ise birçok iş alanının uzaktan yapılabilmesine olanak sağlayarak evden çalışma örneklerini yeniden çoğalttı. Covid-19 salgınının insanları evde kalmaya mecbur etmesi iş yaşamındaki bu dönüşümü hızlandırarak gelecekteki çalışma deneyimlerini de etkileyecek köklü değişimlere neden oldu.

Bu parçadan toplumsal değişimle ilgili aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

- A) Toplumsal gelişmeyi sağlayan, toplumların sahip olduğu kültürel değerlerdir.
- B) Toplumsal yaşam ile ekonomik koşullar arasında karşılıklı etkileşim vardır.
- C) Teknolojik gelişmeler her toplumda mesleki farklılaşmalara neden olur.
- D) Modernleşme sürecinde çalışma hayatı daha konforlu hâle gelmiştir.
- E) Sanayileşme sonrasında toplumlar gelişimlerini teknolojik bilgiye dayandırmıştır.

31. Uzak coğrafyalarda farklı dinlere mensup, başka dilleri konuşan ve çok değişik yaşam biçimleri olan milyarlarca insan var. Yalnız başka ülkelerde değil, aynı şehirde hatta oturduğumuz apartmanda bile bizden farklı giyinen, konuşan ve bizimkinden farklı davranışlara sahip insanları görebiliriz. "Burada değil, orada doğmuş olsaydım." diye düşünmek, bizim kendi kültürümüzü anlamlı ve değerli bulduğumuz ölçüde başkalarının da kendi kültürlerini anlamlı ve değerli bulduklarını fark etmemizi sağlar.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

- A) Başka kültürleri tanıma sürecinde kendi kültür öğelerini benimsemek doğaldır.
- B) Çeşitli yaşam biçimleriyle empati kurmak, kültürel farklılıkları anlamayı kolaylaştırır.
- C) Başka kültürleri değerlendirirken kültürün maddi öğelerine odaklanmak gerekir.
- D) Nesnel bir bakış açısıyla kıyaslamak, kültürler hakkında hüküm vermeye yardımcıdır.
- E) Farklı yaşam biçimlerine sahip bireyler, içinde yaşadıkları baskın kültüre uyum sağlar.

32. Aşağıdaki akıl yürütmelerden hangisi geçerli bir kıyas örneğidir?

- A) Bazı insanlar mutludur. Bazı insanlar da neşelidir. O hâlde bazı insanlar hem neşeli hem mutludur.
- B) Bazı meyveler tatlıdır. Bazı meyveler ekşidir. O hâlde hiçbir meyve acı değildir.
- C) Hiçbir insan hayvan değildir. Hiçbir hayvan bitki değildir. O hâlde hiçbir insan bitki değildir.
- D) Mantık dersi alanlar nitelikli düşünen insanlardır. Ali nitelikli düşünen bir insandır. O hâlde Ali, mantık dersi alandır.
- E) Bazı çiçekler papatyadır. Bütün papatyalar beyazdır. O hâlde bazı çiçekler beyazdır.

33. J. L. Austin, dilin görevleriyle ilgili görüşlerini Söz Edimleri Teorisi'nde açıklar. Bu teoriye göre bazen bir şey söylemek, aynı zamanda bir şey yapmaktır. Örneğin, nikah salonunda gelin veya damat "Evet, bu kişiyi eş olarak kabul ediyorum." dediğinde hem bir şey söylüyor hem de evlenme işlemini gerçekleştiriyordur.

Bu parçada dilin görevlerinden hangileri vurgulanmaktadır?

- A) Bildirme ve Eylemsel
- B) Belirtme ve Törenselle
- C) Bildirme ve Yaptırma
- D) Belirtme ve Eylemselle
- E) Eylemselle ve Törenselle

34. Birden fazla önermenin birbiriyle tutarlı olması, bu önermeleri birlikte doğru kılan ortak doğrulayıcı yorumun bulunmasıyla mümkündür.

Buna göre bir arada tutarsız olan,

I. Ali evdedir veya iş yerindedir.

II. Ali evde değildir.

III. Ali iş yerinde değildir.

önermelerinde aşağıdaki değişikliklerden hangisi yapılırsa önermeler birbirleri ile tutarlı hâle gelir?

- A) I. önerme "Ali hem evdedir, hem iş yerindedir." olursa
- B) I. önerme "Ali evde değildir ama iş yerindedir." olursa
- C) II. önerme "Ali evdedir." olursa
- D) II. ve III. önermeler yer değiştirilirse
- E) III. önerme "Ali evde olmadığı için iş yerinde değildir." olursa

41. Descartes, Felsefenin İlkeleri adlı eserinde: "Gerçeği arayanın yaşamında bir kez tüm şeylerden gücü yettiği ölçüde kuşku duyması gerekir." ve "Bu nedenle kendilerinden kuşku duyulan tüm şeylere yanlış gözüyle bakmak da yararlı olur." der. Böylelikle o, en ufak bir kuşku içeren her şeyin yanlış kabul edildiği bir başlangıç noktası belirler. Bu, hiçbir konuda kesin ve doğru bilgi diye bir şeyin olmadığını öne süren İlk Çağ kuşkucularının yaklaşımından farklıdır.

Buna göre Descartes'ı İlk Çağ kuşkucularından ayıran özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Duyu deneyiminden kuşku duymuyor olması
- B) Kuşkuyu doğru bilgiye ulaşmak için bir yöntem olarak kullanması
- C) Gerçekliğin bilinemez olduğunu savunması
- D) Tüm bilgi iddialarının yanlış olduğunu düşünmesi
- E) Bilgi edinmede aklın tek başına yetersiz olduğunu öne sürmesi

42. "İnsanın sıkıntılı olduğu durumlarda zaman sanki duruyor, hiç geçmiyor." diyen Can'a, öğretmeni "Zaman her durumda aynıdır; anlar, saniyeler, dakikalar, saatlerden vb. oluşur. On dakika her durumda 'on dakika'dır." şeklinde yanıt verir. Buna karşılık Can "Ama bu dersteki on dakika benim için bir ömür gibi!" der.

Bu parçadaki öğretmen, zamanın her durumda aynı olduğunu savunarak Bergson'un felsefesindeki hangi görüşe karşı çıkmaktadır?

- A) Yaşam ve zaman bir ilk atılımla başlar.
- B) İnsan bilincinin dışındaki şeyler süre geçirmezler.
- C) Bilim şeyleri mekâna göre, felsefe ise oluşum hâlindeki süreye göre kavrar.

- D) Ölçülebilir zaman ile yaşanan zaman yani süre arasında ayırım yapmak zorunludur.
E) Mekânda süre yoktur, sadece zamandaşlıklar vardır.

43. Bir araştırmacı, televizyonda şiddet sahneleri izlemenin çocuklarda vurma, tekmeleme gibi saldırgan davranışları artırdığını düşünmektedir. Bu düşüncesini doğrulamak amacıyla tasarladığı deneyde araştırmacı, bir grup çocuğu bir deney odasına alır. Burada çocukların yarısı şiddet içerikli sahnelerin bulunduğu, diğer yarısı ise şiddet içerikli olmayan sahnelerin bulunduğu birer kısa film izler. Filmin ardından araştırmacı, her iki gruptaki çocukların deney odasında bulunan bir oyuncak bebeğe kaç kez vurduklarını gözlemler.

Bu araştırmada bağımlı değişken aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çocuğun araştırmacıyla olan etkileşimi
B) Çocuğun deney odasında geçirdiği zaman
C) Çocuğun oyuncak bebeğe kaç kez vurduğu
D) Çocuğun sunulan filmi izleyip izlemediği
E) Çocuğun ne kadar süre televizyon izlediği

44. Suç ve sapma bütün toplumlarda kaçınılmaz olarak görülen sosyal gerçekliklerdir. Pek çok durumda birbiriyle örtüşmeler de suç, kanunları ihlal edenleri tanımlamakla sınırlıdır. Sapma ise bir topluluk veya toplumdaki insanların çoğu tarafından kabul edilen yerleşik kurallara uymama olarak tanımlanabilir. Çocukluk dönemindeki sosyalleşmenin bir sonucu olarak sosyal kurallara genellikle uymamıza rağmen bazen genel kabul görmüş kuralları ihlal ederiz.

Bu parçadan toplumsal sapma ile ilgili aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

- A) Sıra dışı değerleri içselleştirmekle ilgilidir.
B) Sağlıklı sosyalleşememiş bireyin edimidir.
C) Suç kavramına göre çok daha kapsayıcıdır.
D) Yetersiz toplumsal denetimin bir sonucudur.
E) Suç oranının yüksek olduğu gruplarda işlevsizdir.

45. Bazı kavramlara örnek oluşturabilecek durumlar şu şekildedir:

- Bir banka müdürünün eğitim amacıyla uzun süre yurt dışına çıkması
Bir öğretmenin doktorasını tamamlayıp üniversitede öğretim üyesi olması
Sanayileşmeyle birlikte şehirde yaşayan nüfusun artması
Yeni uzmanlık alanlarının ortaya çıkmasıyla birlikte orta sınıfın güç kazanması

Bu parçada aşağıdaki kavramların hangisine örnek verilmemiştir?

- A) Toplumsal tabakalaşma
B) Kentleşme
C) Dikey hareketlilik
D) Yatay hareketlilik
E) Toplumsal bütünleşme

46. Elçin ile Yalçın çeşitli yönlerden birbirine benzemektedir: İkisi de solak ve resim yapmaya yeteneklidir. Elçin'in bir özelliği daha vardır: Renkler içinde en çok kırmızıyı sevmektedir. O hâlde Yalçın da kırmızıyı sevmektedir.

Bu parçada kullanılan akıl yürütme yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tümevarım

- B) Tümdengelim
- C) Analoji
- D) Kıyas
- E) Karşı olum

23. B 24. A 25. D 26. E 27. D 28. D 29. C 30. B 31. B 32. E 33. A 34. C 41. B 42. D
43. C 44. C 45. E 46. C